

19. ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ.Т.ШЕВЧЕНКА В 1873 - 1940 РОКАХ

Вашкевич О.М. - студент 2 курсу

(Українська академія друкарства)

Огірко О.І. - студентка 1 курсу

(Львівський державний університет)

Науковий керівник: проф. Огірко І.В.

(Українська академія друкарства)

В 1873 році з ініціативи письменника та видатного українського діяча О.Кониського у Львові було засновано культурно-просвітницьке товариство імені Тараса Шевченка. З часом Товариство перетворюється в наукову установу з історико-філософськими, філологічними та математично-природничими напрямками дослідження. З 1892 року Наукове товариство ім.Т.Шевченка (НТШ) починає видавати "Записки НТШ". Активну роботу у Товаристві проводили Іван Франко, Богдан Лепкий, Кость Левицький, Михайло Лисенко, Андрій Шептицький, Михайло Грушевський та багато інших. Дійсними членами НТШ були світові вчені: Ейнштейн, Планк, Гільберт та інші.

З 1897 по 1913 рік в Товаристві вийшло 112 томів "Записок", а до 1939 року - 155 томів. У першій десятині томів з філологічними працями вміщувалися статті з математики, фізики, географії, медицини та історії. З часом почалася спеціалізація "Записок НТШ" по трьох секціях: філологічна, історико-філологічна та математико-природничо-лікарська.

Авторами "Записок НТШ" були В.Антонович, В.Левицький, О.Колесса, О.Маковей, В.Щурат та багато інших. "Записки НТШ" публікували матеріали, що створювали обличчя української науки. Заслугою НТШ було піднесення національної науки на світовий рівень наукових досліджень. НТШ організувало велику бібліотеку, близько 300000 томів, в якій було зібрано всі українські видання і видання про Україну.

Наукове товариство ім.Т.Шевченка сформувало основні напрямки української науки, наукового мовлення. В "Записках НТШ" започаткувались такі науки, як теорія комунікацій і теорія аргументацій. Багато цікавих праць опублікував математик, професор Володимир Левицький. В тому числі "Еліптичні функції модулів".

Велику діяльність в НТШ провів історик, професор М.Грушевський. Він був головою НТШ з 1897 по 1913 рік.

Наукове товариство ім.Т.Шевченка та "Записки НТШ" об'єднували в 1892 - 1939 роках наукові роботи українців, піднесли рівень української філологічної, історичної, математичної, природничої та лікувальної

науки до світового рівня.

20. ВИДАВНИЧА І РЕДАКТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ВАСИЛЯ СІМОВИЧА

Ключковська Г.М. - студентка 3 курсу
(Українська академія друкарства)

Науковий керівник: к.ф.н., доц. Квітко І.С.

У складних політичних умовах 20-30 років, у період утисків української культури Василь Сімович, видатний мовознавець, перекладач, видавець і редактор, посів визначне місце в ряді просвітителів та сподвижників національної культури, таких, як Ю.Федькович, Я.Веселовський, Осип Маковей, М.Галушинський, М.Смаль-Стоцький. Уся творча діяльність В.Сімовича підпорядкована основній ідеї - відродженню України. Ці устремління засвідчує і його значна видавнича і редакторська діяльність.

Об'ємним є внесок В.Сімовича у справу видання класики української літератури. Дуже цінним і на сьогоднішній день є його досвід опрацювання і видання Шевченківського "Кобзаря" та творів Франка. За його редакцією побачили світ перші новели Марка Черемшини, поезії Осипа Маковея, Лесі Українки. Сімович складає до них ґрунтовні передмови та примітки. У своїй видавничій діяльності при виборі творів для видання або варіантів написання особливу увагу він приділяв "волі автора".

На початку 30-х років В.Сімович працював редактором видань "Просвіти", редагує місячник "Життя і знання", що під його одрудою перетворився на справжню енциклопедію знань. Надзвичайно важливим він вважав забезпечити доступність видань для широких мас читачів та зворотній зв'язок з ними, а також різноманітність і глибоку інформаційну насиченість матеріалів місячника.

У своїй суто редакторській роботі В.Сімович величезного значення надавав чистоті української мови, але не на шкоду її колориту, відчуттю міри редактора в кількості та якості правок. Він виступав проти москвофільства, яке негативно впливало на культуру української мови, проти калькування та недосконалого перекладу.

В.Сімович активно сприяв розвитку освітнього рівня народу. Видавничою, редакторською та організаторською діяльністю він слугував ідеї просвітництва, відродження української мови та культури в цілому.